

Několik rad pro vedení rozhovorů – především věnujte prosím pozornost tzv. sondážním otázkám a „vstřebejte“ jejich funkci; otázky lze samozřejmě různě variovat, jde o ukázkou toho, jak je možné udržet zajímavé a nadějně téma ve hře a získat od pamětníka bohatší a cennější odpovědi.

- sondáž: cíl - získat podrobnější odpovědi v určitém směru; probíhá v normálním konverzačním stylu, tazatel nedává najevo, že mu na tom mimořádně záleží. Sondážní otázky:

Obecné příklady, zaměřené spíše na důležité události:

Co se stalo?

Kdo jiný se toho ještě zúčastnil?

Kde jste byl v tu dobu?

Jak aktivně jste se toho zúčastnil?

Jak k tomu došlo?

Kde se to stalo?

(podrobněji: Jan Hendl, Kvalitativní výzkum. Praha 2005)

!! sondáž je velmi důležitá: pokud pamětník prokáže, že si pamatuje určitou událost nebo jev, které byly otevřeny výchozí otázkou rozhovoru, pak: sondážní otázky umožní získat bohatší, detailnější a lépe interpretovatelné odpovědi!

příklady dalších otázek, kterými lze rozvíjet téma a získávat více reakcí:

Co to pro vás znamenalo?

Co jste si o tom myslel?

Zkuste mi popsat pocity, které jste při tom měl *(takovou otázku lze samozřejmě položit jen u něčeho, co zřejmě hrálo pro pamětníka velkou roli a dobře si to pamatuje)*

důležité pravidlo:

- tazatel nepokládá více otázek najednou

postoj tazatele má být neutrální – tazatel může dát najevo, že má přehled o různých možnostech, které připadají v úvahu.

Je to vhodné především u citlivých otázek, kde může být nabídnuta i možnost, kterou by pamětník mohl spíš potlačovat -

Např.:

Zajímalo by mě, jestli si vzpomínáte na to, že by se za protektorátu v kině „hajlovalo“, když se např. v týdeníku objevil Hitler. Mnozí čeští návštěvníci kina se zřejmě spíše ze

strachu přidávali. Vzpomínáte si na takové situace? Jak jste se při nich choval vy i ostatní diváci?

Pokud se pamětník výrazně odchýlil od tématu rozhovoru, je možné ho přerušit:

Prosím, uděláme menší přestávku. Chtěl bych se přesvědčit, že jsem dobře porozuměl tomu, co jste řekl před chvílí.

(tazatel položí otázku, která navede dotazovaného lépe k předmětu rozhovoru)
tazatel směřuje rozhovor zpět k hlavnímu tématu tím, že naznačuje SVOJI chybu, neporozumění, nedává vinu pamětníkovi. Umožňuje to taky návrat k tématu bez nutnosti přiznat, že to, o čem hovoří nyní, nás nezajímá – tazatel bude rekapitulovat poslední pamětníkovu odpověď, která souvisela s požadovaným tématem.